

ANNA VAN DER KRUIS

821

MENSEN

DIE ER OOK

TOE DOEN

ROMAN



Hij gaf haar sashimi van de viswinkel op de hoek. Ze kon het zelf niet meer naar haar mond brengen en bijna niet meer doorslikken. Hij vroeg de jongen van de palliatieve zorg of hij ook een hapje wilde. Dat wilde hij niet. Hij had nooit begrepen waarom mensen rauwe vis aten, zei hij.

821 mensen die er ook toe doen is een aaneenschakeling van portretten. Mensen die hun zwaarte dapper dragen, die niet van koude kroketten houden, die in hun eentje door de regen fietsen en die besluiten dat het mooi is geweest, op een vliegtuig stappen of hun middelvinger opsteken. Die keuzes maken of dat op zijn minst proberen, elk op hun eigen manier.

‘Dit is een boek zoals ik graag lees. Zorgvuldig schrijven vraagt zorgvuldig lezen. Niets staat er zomaar. Het is een labyrint met onverwachte doorkijkjes en sluiptwegen. Zoals een polaroidfoto zich ontwikkelt, zo komt al lezend een hele wereld tot stand.

Het noodlot wordt eerder met verbazing geobserveerd dan met veel vertoon beleefd. De moed erin houden, dat is wat deze mensen dan maar doen. De moed er maar in houden, met meer dan dat kan een schrijver je eigenlijk niet helpen.’ – Spinvis





© Renate Beense

Anna van der Kruis (Heeze, 1981) studeerde aan de schrijfopleiding in Utrecht. Ze werkte vijftien jaar als theatermaker bij productiehuisen en festivals. Daarnaast coacht ze jonge muzikanten en choreografen, ontwikkelt en geeft ze cursussen nieuwe kunstkritiek en schrijft in opdracht portretten. *321 mensen die er ook toe doen* is haar debuutroman.

821 MENSEN DIE ER OOK TOE DOEN

ANNA VAN DER KRUIS

821 MENSEN DIE ER OOK TOE DOEN


uitgeverij
ORLANDO

© 2022 Anna van der Kruis
© Uitgeverij Orlando bv, Amsterdam
© Foto auteur Renate Beense
© Grafisch ontwerp Else van Wulfften Palthe
Productie Pre Press Media Groep
ISBN 978 90 831714 5 6
NUR 301
www.uitgeverijorlando.nl



Voor Peer van der Kruis
en Peer Verhoeven

*Hey, you're a vapor trail
And you burn white hot
You're here for a moment
And then you're gone*

Laura Veirs

GING HET MAAR EENS STORMEN

>

Ben jij eenzaam, vroeg hij. Nee, zei zij, ik heb heel veel mensen om me heen. Dat is niet wat ik vroeg, zei hij, dat is iets anders.

>

Hij had altijd in het theater willen werken. Een wereld waarin de zinnen die je uitsprak vooraf geformuleerd waren. Hij had zich voorgesteld dat hij dagenlang in een oefenlokaal zou staan. Een leegstaande kantoorruimte. Of een afgehuurde gymzaal. En dat hij met een ander, die het moment van zwijgen, de plek van een adempauze, de lengte ervan, net zo belangrijk vond als hij, zou oefenen. Repeteren.

Hij zou de woorden van alle kanten bekijken. Of beter nog, ze uitspreken en zich laten bekijken. Hij zou de zinnen net zolang herhalen tot het een volledig geautomatiseerd proces was. De kijkrichting van zijn ogen. Het schrapen van zijn keel. Geen onderbuikgevoel, geen greep op goed geluk, maar actuele, parate kennis. In samenspraak vergaard.

>

De deur bleef dicht. Niet letterlijk, maar figuurlijk. Het was (eigenlijk) voor de opening van het ziekenhuis al duidelijk geweest. Meer dan veertig jaar geleden. Het had vaker het nieuws gehaald. In een andere tijd. Onder andere ministers.

De zieken leefden zonder overzicht. In de waan van de dag. Net zo goed als het verplegend personeel. Niet zo gek ook als je geen idee had hoeveel dagen er nog zouden komen. Je moest kijken naar wat er wel goed ging. Wat je wel snapte.

De tweeling werd geboren op de gang. Ze hadden het overleefd. Het baren was geslaagd, fysiek gezien dan. De moeder soort van ongeschonden. Er viel niemand flauw. Er verloor niemand te veel bloed. Ze sliepen, thuis. En de moeder, zij lag wakker. Staarde naar het plafond. Liep in haar hoofd wel duizend lijstjes af. Kolven. Temperaturen. Temperatuur opschrijven.

De vader zat beneden. Met de tv aan en de krant. *Faillissement ziekenhuizen*, las hij. En: *Minister belooft: nooit meer chaos*. Ik hoop het, dacht hij, want nog meer chaos, dat kon er echt niet bij.

>

Na haar slagen, was ze gaan reizen. Toen ze terugkwam, dacht ze: studeren, dat ga ik echt nog niet doen. Ze werkte een tijdje in de horeca, ze spaarde wat en ging weer op reis. Dat hield ze tweeënhal jaar vol. Daarna was ze teruggekomen en dacht ze: nu wil ik gewoon lekker van negen tot vijf. Dus was ze naar het uitzendbureau gegaan en had ze gezegd: Ik zoek een baantje, ik ben goed in economie, misschien kan ik iets administratiefs doen?

De man van het uitzendbureau zei: Ja, sorry, u hebt een middelbareschooldiploma. U kunt gaan vakkenvullen in de supermarkt. Naast haar stond een kartonnen pop van een luchtvaartmaatschappij. Mag ik daar wel op solliciteren, had ze gevraagd. Horeca en reizen deed ze al. Toen is ze op haar twintigste aangenomen. Door alles heen gekomen.

En na een halfjaar dacht ze: verschrikkelijk dit. Ze had zo vaak vrij.

>

Hij deed altijd thuis zijn pak aan. Hij reisde met het openbaar vervoer, dan stond hij op de trein te wachten en kreeg hij duizend-en-één vragen. Tot hij op een gegeven moment ruzie kreeg met een Amerikaanse vrouw met een gigantische koffer. Ze stond op het perron en de deur ging open. Hij had een kleine trolley en een koffer bij zich. Hij stapte in en die vrouw zei: *Well, that's not very friendly*. Hij was niet aan het werk, maar in zijn pak bleef hij voor anderen altijd in functie.

Toen dacht hij: dat ga ik niet meer doen, hij borg het op in een locker op de luchthaven. Dat vond hij heerlijk. Als hij geland was, kleeedde hij zich om. Dan ging hij naar buiten als burger.

Je vloog bijna nooit met dezelfde persoon. Er werkten negenenhalfduizend stewards en stewardessen. Hij had in negentien jaar misschien vijftig vluchten gemaakt met mensen die hij kende.

Ze maakten zich klaar voor de landing. Deden hun veiligheidsriemen om. Gingen naast elkaar op de drie klapstoeltjes zitten. Ik ken je niet meer terug, had

ze tegen hem gezegd. Je bent gewoon zo sociaal. Je hebt dropjes voor de mensen en je maakt even een babbeltje, hoe het is. Tegen de jonge purser, met wie ze allebei nog nooit hadden gevlogen, zei ze: Toen hij net begon, studeerde hij psychologie. Als we moesten wachten op de bus, dan zei hij: O, nog vijf minuten? Dan ging hij op zijn koffer zitten. Met een studieboek. Gewoon. Naast zijn collega's! Alsof ze er helemaal niet waren.

Het beeld dat hij van zichzelf had, was heel anders dan het beeld dat de buitenwereld van hem had. Smalltalk, dat lukte hem niet, vroeger. Woorden waren kostbaar, had hij altijd gedacht. Daar moest je zuinig mee omgaan.

>

Ze droeg graag strak gesneden spijkerbroeken en jongensachtige blouses, ging vaak mee de stad in na het werk. Ze dronk speciaalbier en lachte uitbundig, ze entertainde de mensen graag. Haar verbazing was oprecht en haar vragen ook. Er waren maar weinig mensen die echt doorvroegen in een gesprek, die echt wilden weten wat een ander te vertellen had. Zij was zo iemand. Het was ochtend en ze deden samen boodschappen. Ze stond voor het schap met tijdschriften. Hij liet het mandje aan haar voeten staan en ging op zoek naar avondeten. Toen hij terugkwam, pakte hij een dun tijdschrift. Het was iets met schreeuwerige koppen en tips over hoe je in het leven dingen doet. Kom, zei hij.

Ze waste hun kat. Het regende buiten, dus er was niet veel anders te doen. Ze had een groot T-shirt aan dat van hem was en een volwassen onderbroek. Ze hield de kat vast aan de voorpoten, hij hing als een natte dweil tussen haar benen, druppelde op de badkamervloer. Hij maakte er grapjes over. Hij zei dat het beest eruitzag als de beeldhouwwerken die

ze in het museum hadden gezien, van die kunstenaar die alleen maar heel dunne figuren maakte. Die zagen er precies zo uit.

Wanneer ze konden, gingen ze op reis. Zij onthield niet de grote dingen maar de kleine. De man met het rode petje in de lunchgelegenheid in een slaperig Amerikaans stadje – de dorpsgek. Die niet begreep waarom beroemde mensen zo vaak depressief zijn. En die zich afvroeg wat *over-friendly* betekende, hoe iemand over-vriendelijk kon zijn. De eigenaresse durfde hem niet weg te sturen. En de jongen in trainingspak in het Japanse eettentje met de Google-translate menukaart, die haar vertelde dat hij eenzaam was toen zij hem vroeg of hij familie was van de eigenaar. Ze wist niet of hij eigenlijk bedoelde dat hij daar alleen was en daarvoor het juiste woord niet kende, maar ze geloofde beide, de man was fysiotherapeut voor sporters en hij werkte zeven dagen in de week.

Altijd als ze een hotel binnenstapten, kreeg hij zin in seks. Het was niet zozeer de seks die onbekenden

er hadden die hem opwond, tenminste, dat geloofde hij niet. Waar anderen misschien dachten aan het kamermeisje dat de bedden moest verschonen of aan onverzorgde lichamen die er sporen hadden achtergelaten, had hij daar geen last van. Ze betaalden voor de bedden om het kamermeisje te vergeten.

Het was midden op de dag en wat ze deden in de hotelkamer leek meer op een verkrachting dan op iets anders. Na afloop kwam ze uit de douche, aangekleed. Helemaal in het zwart. Ze had haar ogen opgemaakt en felrode lippenstift opgedaan. Kom, zei ze, ik heb honger. Ze liep met grote passen door de schemer en hij liep erachteraan.

Ze namen de trein naar het ziekenhuis. Ze leunde met haar hoofd tegen de kunstleren kussens. Ze was er niet. Nog niet. Als ze met de trein reisden, was haar afwezigheid bijna tastbaar. Ze moest een kleine ingreep ondergaan. Niks ernstigs. Ze stelden elkaar gerust. Het was een routineklusje. Ze sliep één nacht niet thuis. Dat was het. De kat lag op zijn benen. Hij miste haar ook.

Het weefsel dat ze hadden weggehaald was niet goed. Ze moest opnieuw worden opgenomen, voor onderzoek. Hij bracht haar. Toen hij weg was, liep ze de deur uit. Tegenover het ziekenhuis zat een kroeg. Met het plastic bandje met medische gegevens om haar pols zat ze aan de bar. Ze maakte met haar mobiel een foto van de barman, die een glas bier omhooghield en zijn duim opstak. Ze stuurde hem het plaatje. Eentje, schreef ze erbij. Fuck it.

Hij hield haar hand vast. Misschien moeten dit soort dingen gebeuren om te weten wat je hebt. Ik ben zo blij met wat wij hebben. Dat zei ze.

Buiten sneeuwde het. Op tafel lag een opgevouwen krant. De kat zat erbovenop. Met haar rug naar hem toe. Hij wist niet of ze naar buiten wilde of gewoon naar haar.

Je moet met je vrienden praten, zei ze. Je moet ze vertellen hoe het met je gaat. Ik maak me zorgen om je. Hij keek door het raam. De sneeuw aan de randen van de straat was zwart. Het ging sneller dan verwacht.

Ze lag voor de vijfde keer in het ziekenhuis. Haar botten waren door haar huid heen zichtbaar. Hij mocht haar mee naar huis nemen. Ze konden niks meer voor haar doen. Ze was tweeëndertig.

Hij gaf haar sashimi van de viswinkel op de hoek. Ze kon het zelf niet meer naar haar mond brengen en bijna niet meer doorslikken. Hij vroeg de jongen van de palliatieve zorg of hij ook een hapje wilde. Dat wilde hij niet. Hij had nooit begrepen waarom mensen rauwe vis aten, zei hij. Drie dagen later overleed ze.

Dus dit was hoe ze eruitzag als ze dood was. Hij zag alleen haar gezicht, de rest was beddengoed. Blauw-witte ruit. Dat had ze een paar maanden geleden gekocht. Hij was blij dat er niemand was nu het zover was. Dat niemand zich met haar bemoeide behalve hij.

Ze hadden haar in een zee van witte bloemen gelegd. Grote opzichtige kelken. Groene stengels die glansden. Eén bloem had een rode stamper die eruitzag als een tong. Klaar om haar te likken. Als ze maar een beetje dichterbij zou komen.

Haar ogen bleven niet dicht. Steeds als iemand ze dicht wilde drukken gingen ze weer open. Elke keer als hij even niet naar haar keek, schoot haar blik zijn kant op. Het lukte hem niet haar erop te betrappen, dat was het enige.

Hij gaf de uitvaartondernemer een foto voor bij de kist. Ze was helemaal in het zwart en droeg felrode lippenstift. Haar haren waren nog nat, ze kwam net uit de douche. Wat een mooie vrouw, zei de man.

Toen hij thuiskwam, ging de vaste lijn. Een jong meisje vroeg hoe zij hun pensioen geregeld hadden. Mijn vrouw gaat niet meer met pensioen, had hij gezegd, ze is vanochtend gecremeerd. Het was een paar minuten stil. Ben je er nog? had hij gevraagd. Ja, zei het meisje. Oké, had hij gezegd, oké, en hij hing op.

De kat zwierf over het dak van de burens.